

UITVOERINGSPROGRAMMA ONDERWIJSKANSEN DIJK EN WAARD 2023-2026

Specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

Gemeenten in Nederland voeren sinds de jaren zeventig beleid om de onderwijskansen van kinderen uit kwetsbare gezinnen te vergroten. Het beleid is gericht op het voorkomen en terugdringen van onderwijsachterstanden, met name taalachterstanden.

In de Wet op het primair onderwijs (WPO) zijn de verplichtingen en verantwoordelijkheden voor gemeenten opgenomen ten aanzien van de voor- en vroegschoolse educatie, en het vergroten van de onderwijskansen van basisschoolleerlingen met een risico op een (taal)achterstand. Voor de uitvoering van deze taken ontvangen gemeenten de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (SpUk gOAB).

De verplichtingen en verantwoordelijkheden van gemeenten zijn in de WPO als volgt geformuleerd:

- zorgdragen voor voldoende voorzieningen in aantal en spreiding waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal, deel kunnen nemen aan voorschoolse educatie
- voeren van tenminste jaarlijks overleg en het maken van afspraken over:
 - een zo groot mogelijke deelname van het aantal kinderen aan voorschoolse educatie
 - het vaststellen welke kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie
 - de wijze waarop die kinderen worden toegeleid naar voorschoolse en vroegschoolse educatie
 - de organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie
 - de resultaten van vroegschoolse educatie
- het verrichten van activiteiten ter bevordering van de beheersing van de Nederlandse taal met het oog op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden

Uitvoeringsprogramma Onderwijskansen Dijk en Waard

Met het Uitvoeringsprogramma Onderwijskansen Dijk en Waard wordt uitvoering gegeven aan de verplichtingen en verantwoordelijkheden die de gemeente Dijk en Waard heeft in het kader van de specifieke uitkering gOAB. De koers zoals eerder vastgelegd in de Visie Sociaal Domein 2021 en de focus op het versterken van de sociale basis, zoals uiteengezet in het (nog vast te stellen) Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2023 vormen het gemeentelijk beleidskader.

Het Uitvoeringsprogramma Onderwijskansen Dijk en Waard 2023-2026 bestaat uit een financieel en inhoudelijk overzicht van alle activiteiten, die worden bekostigd uit de specifieke uitkering gOAB.

Het Uitvoeringsprogramma is ingedeeld in vijf thema's:

1. Aanbod voorschoolse educatie en toeleiding

2. Activiteiten ter bevordering van de beheersing van de Nederlandse taal in het basisonderwijs
3. Ouderbetrokkenheid (thuis)
4. Gezamenlijke scholing / deskundigheidsbevordering
5. Monitoring en evaluatie

Het inhoudelijk overzicht bevat een beschrijving van alle activiteiten. Daarnaast zijn er, voor een aantal activiteiten, focus- en actiepunten geformuleerd, gericht op doorontwikkeling en/of evaluatie. In de tekst wordt in plaats van specifieke uitkering gOAB veelal gesproken over (gemeentelijke) OAB middelen.

Het Uitvoeringsprogramma bouwt voort op de inzet en activiteiten uit de voorgaande periode 2019-2022 en is opgesteld in samenwerking met een vertegenwoordiging vanuit het basisonderwijs, het samenwerkingsverband passend primair onderwijs Noord-Kennemerland en de kinderopvangorganisaties uit Dijk en Waard.

FINANCIEEL OVERZICHT

Onderwijskansen Dijk en Waard 2023-2026				
Begroting inkomsten en uitgaven				
INKOMSTEN				
Specifieke Rijksuitkering gOAB	€ 2.291.422	€ 2.291.422	€ 2.291.422	€ 2.291.422
Overschot T-1	€ 1.093.666	€ 923.089	€ 744.712	€ 614.966
Totaal inkomsten	€ 3.385.088	€ 3.214.511	€ 3.036.134	€ 2.906.388
UITGAVEN				
	€ 2.461.999	€ 2.469.799	€ 2.421.168	€ 2.421.168
SALDO TOTALE INKOMSTEN EN UITGAVEN	€ 923.089	€ 744.712	€ 614.966	€ 485.220
SPECIFICATIE BEGROTING UITGAVEN	2023	2024	2025	2026
1. Aanbod voorschoolse educatie en toeleiding doelgroepkinderen				
1.1 Voorschoolse educatie	€ 1.537.511	€ 1.537.511	€ 1.537.511	€ 1.537.511
1.2 Definitie doelgroeppeuters voorschoolse educatie	€ -	€ -	€ -	€ -
1.3 Indicietelling en toeleiding naar voorschoolse educatie	€ 18.312	€ 18.312	€ 18.312	€ 18.312
1.4 Jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar	€ 168.000	€ 168.000	€ 168.000	€ 168.000
1.5 Samenspel	€ 87.000	€ 87.000	€ 87.000	€ 87.000
1.6 BoekStartcoach op consultatiebureau	€ 12.465	€ 12.465	€ 12.465	€ 12.465
1.7 BoekStart in de kinderopvang	€ 86.818	€ 86.818	€ 86.818	€ 86.818
1.8 Startgesprek kind met zorg	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
1.9 Borgen positieve effecten pilots doorgaande lijn in de zorgstructuur	€ 5.000	pm	pm	pm
1.10 Extra ondersteuning in de kinderopvang voor NT2 kinderen van inburgeraars	€ 7.200	pm	pm	pm
1.11 Samenwerking Krachtteam, kinderopvang en basisonderwijs	pm	pm	pm	pm
2. Activiteiten in het basisonderwijs en de kinderopvang				
2.1 Zomeropvang	€ 109.890	€ 109.890	€ 109.890	€ 109.890
2.2 Extra ondersteuning en begeleiding NT2 kinderen vanuit de Regenboogschool (nazorgtrajecten)	€ 42.352	€ 42.352	€ 42.352	€ 42.352
2.3 Extra ondersteuning NT2 in reguliere basisonderwijs	€ 38.400	€ 38.400	€ 38.400	€ 38.400
2.4 Regionale ambulante begeleider nieuwkomers	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
2.5 Ouderparticipatie NT2 kinderen	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500
2.6 Om de Hoek (naschools activiteitsaanbod)	€ 62.085	€ 62.085	€ 62.085	€ 62.085
2.7 8 Cool Tools / Hands On!	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
2.8 LevelUp! Bewust en positief gamen	€ 23.396	€ 23.396	€ 23.396	€ 23.396
2.9 Playing for Succes Alkmaar	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
3. Ouderbetrokkenheid (thuis)				
3.1 Schoolwjs	€ 22.616	€ 22.616	€ 22.616	€ 22.616
3.2 Spel aan Huis (incl Spelinloop)	€ 79.723	€ 79.723	€ 79.723	€ 79.723
3.3 De VoorleesExpress / Het Voorleesproject	€ 18.600	€ 18.600	€ 18.600	€ 18.600
3.4 Verteltassen	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
4. Gezamenlijk scholing / deskundigheidsbevordering				
4.1 Gezamenlijke OWK bijeenkomst opvang en onderwijs	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
4.2 Gezamenlijke scholing voor- en vroegschool	€ 25.000	€ 25.000	pm	pm
5. Monitoring en evaluatie				
5.1 Resultaatafspraken en VE-kwaliteit (Sardes)	€ 23.631	€ 23.631	€ -	€ -
Totaal begroot uitgaven	€ 2.461.999	€ 2.469.799	€ 2.421.168	€ 2.421.168
Restant	€ -170.577	€ -178.377	€ -129.746	€ -129.746
Restant incl overschot T-1	€ 923.089	€ 744.712	€ 614.966	€ 485.220

INHOUDELIJK OVERZICHT

1	THEMA - Aanbod voorschoolse educatie en toeleiding	6
1.1	Voorschoolse educatie	6
1.2	Definitie doelgroeppeuters voorschoolse educatie	6
1.3	Indicatiestelling en toeleiding naar voorschoolse educatie	8
1.4	Jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar	9
1.5	Samenspel	10
1.6	BoekStartcoach op het consultatiebureau	11
1.7	BoekStart in de kinderopvang	12
1.8	Startgesprek kind met zorg ten behoeve van de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool	12
1.9	Borgen positieve effecten pilots doorgaande lijn in de zorgstructuur van voor- naar vroegschool	13
1.10	Extra ondersteuning in de kinderopvang voor NT2 kinderen van inburgeraars	13
1.11	Samenwerking Krachtteam, kinderopvang en basisonderwijs	14
2	THEMA – Activiteiten ter bevordering van de beheersing van de Nederlandse taal in het basisonderwijs	15
2.1	Zomeropvang	15
2.2	Extra ondersteuning en begeleiding NT2 kinderen vanuit de Regenboogschool	15
2.3	Extra ondersteuning NT2 kinderen in het reguliere basisonderwijs	15
2.4	Regionale ambulante begeleider nieuwkomers	16
2.5	Ouderparticipatie NT2 kinderen (Nederlands als Tweede Taal)	16
2.6	'Om de hoek'	17
2.7	8 Cool Tools / Hands On!	17
2.8	LevelUp! Bewust en positief gamen	17
2.9	Playing for Success Alkmaar	18
3	THEMA - Ouderbetrokkenheid (thuis)	19
3.1	Schoolwijs	19
3.2	Spel aan Huis	19
3.3	De VoorleesExpress / Het Voorleesproject	20
3.4	Verteltassen	21
4	Thema - Gezamenlijke scholing / deskundigheidsbevordering	22
4.1	Gezamenlijke bijeenkomst Het Jonge Kind	22
4.2	Gezamenlijke scholing voor- en vroegschool	22
5	Thema - Monitoring en evaluatie	23
5.1	Ondersteuningstraject resultaatafspraken en kwaliteit VVE	23

1 THEMA - Aanbod voorschoolse educatie en toeleiding

1.1 Voorschoolse educatie

Op basis van artikel 159 van de Wet op het primair onderwijs zijn gemeenten verplicht zorg te dragen voor voldoende voorzieningen binnen de gemeente in aantal en spreiding waar peuters, met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal, deel kunnen nemen aan voorschoolse educatie. Onder voldoende wordt verstaan: een gelijk aantal opvangplaatsen met voorschoolse educatie als dat er doelgroeppeuters zijn binnen een gemeente op basis van de landelijke indicatoren (zie paragraaf 1.2).

Voorschoolse educatie (VE) is bedoeld voor peuters van 2,5 tot 4 jaar met (het risico op) een (taal)achterstand. Het aanbod van de voorschoolse educatie bestaat uit een specifiek VE-programma wat is gericht op de ontwikkelingsstimulering van het kind, met name de taalontwikkeling. Voorschoolse educatie wordt aangeboden in de peuteropvang of in de kinderopvang. Het aanbod omvat per week tenminste 16 uur. Het doel van voorschoolse educatie is peuters met een mogelijke (taal)achterstand beter voor te bereiden op de basisschool.

Peuter- en kinderopvangorganisaties die voorschoolse educatie aanbieden, moeten voldoen aan een aantal specifieke wettelijk eisen. Hiermee wordt gewaarborgd dat het VE-aanbod van een minimaal kwaliteitsniveau is. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in het landelijk Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voorschoolse Educatie.

Gemeenten bepalen welke peuter- en kinderopvangorganisaties OAB middelen ontvangen voor voorschoolse educatie. De Inspectie van het Onderwijs beoordeelt vervolgens de kwaliteit van het aanbod voorschoolse educatie. Ook controleert de Inspectie van het Onderwijs of gemeenten voldoen aan hun wettelijke taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van voorschoolse educatie en het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid.

Voorschoolse educatie is onderdeel van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De vroegschoolse educatie vindt plaats in groep 1 en 2 van de basisschool en heeft als doel kinderen zonder achterstand te starten in groep 4. De vroegschoolse educatie valt onder de verantwoordelijkheid van de basisschool.

Het aanbod voorschoolse educatie in Dijk en Waard

In Dijk en Waard wordt op basis van de Subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie Dijk en Waard bepaald welke peuter- en kinderopvangorganisaties OAB middelen ontvangen voor voorschoolse educatie. Om in aanmerking te komen voor subsidie moeten peuter- en kinderopvangorganisaties voldoen aan alle wettelijke kwaliteitseisen. Deze eisen zijn ook opgenomen in de subsidieregeling. Niet alle peuter- en kinderopvangorganisaties uit Dijk en Waard maken gebruik van de subsidieregeling.

In Dijk en Waard wordt door 5 peuter- en kinderopvangorganisaties voorschoolse educatie aangeboden, op 25 verschillende locaties in Dijk en Waard. Het totaal aantal beschikbare VE-plaatsen bedraagt 200. Dit is voldoende voor het aantal doelgroeppeuters in Dijk en Waard. Op basis van de landelijke indicatoren behoort 13% (180 peuters) van de 1.395 peuters uit Dijk en Waard (2021) tot de doelgroep voor voorschoolse educatie.

1.2 Definitie doelgroeppeuters voorschoolse educatie

Op basis van artikel 160 van de Wet op het primair onderwijs zijn gemeenten verplicht vast te stellen welke peuters met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking

komen voor voorschoolse educatie. Dit zijn de zogenoemde doelgroeppeuters.

In de regel hanteren gemeenten voor de doelgroepdefinitie de landelijke indicatoren, aangevuld met eigen, door de gemeente bepaalde, kenmerken. Landelijk wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de verwachte onderwijsachterstand van een leerling berekend op basis van een combinatie van vijf omgevingsfactoren:

- het opleidingsniveau van vader en het opleidingsniveau van moeder
- het herkomstland van de moeder
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland
- het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders op school
- of ouders in de schuldsanering zitten

Met deze vijf indicatoren berekent het CBS voor iedere peuter en basisschoolleerling een verwachte achterstandsscore. De scores drukken de verwachte achterstandsproblematiek per gemeente uit. Het ministerie van Onderwijs Cultuur & Wetenschap (OCW) stelt vervolgens voor 15% van de kinderen met het hoogste risico op een onderwijsachterstand OAB middelen beschikbaar. Gemeenten en scholen ontvangen ieder een afzonderlijk OAB budget. Voor gemeenten betreft dit de specifieke uitkering gOAB.

In Dijk en Waard is de definitie voor doelgroeppeuters voor de periode 2023-2026 gelijk aan de definities zoals die in de voorgaande periode waren vastgesteld door de colleges van de voormalige gemeenten Langedijk en Heerhugowaard. De doelgroepdefinitie geldt nu voor heel Dijk en Waard.

Definitie doelgroeppeuters Dijk en Waard

In Dijk en Waard behoren peuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar met een risico op een onderwijsachterstand tot de doelgroep voor voorschoolse educatie. Om het risico op een (onderwijs)achterstand te bepalen, worden in Dijk en Waard de landelijke indicatoren voor doelgroeppeuters gehanteerd (zie hierboven), aangevuld met eigen, door de gemeente bepaalde, kenmerken die een indicatie kunnen geven op een risico op een (onderwijs)achterstand, te weten:

- een door de GGD/Jeugdgezondheidszorg geïndiceerde achterstand in de spraak/taalontwikkeling
- een door de GGD/Jeugdgezondheidszorg gesignaleerde achterstand in de sociaal-emotionele en/of motorische ontwikkeling
- door de GGD/Jeugdgezondheidszorg gesignaleerde sociale gezinsfactoren (anders dan een sociaal medische indicatie)

NB: De aanvullende kenmerken zijn bepaald in overleg met de GGD/Jeugdgezondheidszorg, de kinderopvang en het basisonderwijs uit Dijk en Waard.

FOCUS:

- Worden op basis van de doelgroepdefinitie alle VE-doelgroepkinderen uit Dijk en Waard gesignaleerd en bereikt? Is de doelgroepomschrijving voldoende concreet?

ACTIE:

- evalueren van de doelgroepdefinitie in overleg met de jeugdgezondheidszorg, de kinderopvangorganisaties en het basisonderwijs
- bepalen procedure / werkwijze voor het jaarlijks evalueren, bijstellen en vaststellen van de

doelgroepdefinitie in overleg met de jeugdgezondheidszorg, de kinderopvangorganisaties en het basisonderwijs
(2023 Q 3 en Q4)

RESULTAAT:

- zicht op omvang doelgroep op basis van doelgroepdefinitie
 - vastgelegde procedure voor het jaarlijks evalueren, bijstellen en vaststellen van de doelgroepdefinitie
- (2024 Q1)

1.3 Indicatiestelling en toeleiding naar voorschoolse educatie

Op basis van artikel 160 van de Wet op het primair onderwijs zijn gemeenten verplicht tot het maken van afspraken over de wijze waarop doelgroepeuters worden toegeleid naar voorschoolse.

In Dijk en Waard wordt de indicatiestelling van doelgroepeuters en de toeleiding naar voorschoolse educatie uitgevoerd door de Jeugdgezondheidszorg. De indicatiestelling wordt gedaan door de jeugdverpleegkundigen tijdens de consulten op het consultatiebureau. Op basis van de indicatoren en kenmerken (zoals beschreven onder paragraaf 1.1) wordt door de jeugdverpleegkundige bepaald welke peuter een doelgroepeuter is en dient te worden toegeleid naar peuteropvang met voorschoolse educatie.

Het nut en de noodzaak van voorschoolse educatie wordt met ouders van (mogelijke) doelgroepeuters besproken tijdens twee reguliere contactmomenten op het consultatiebureau. Ouders krijgen tijdens deze consulten niet alleen informatie over voorschoolse educatie in de peuteropvang, maar ook over wat zij als ouders zelf (thuis) kunnen doen om de spraak/taalontwikkeling van hun kind positief te beïnvloeden. Het gaat hier bijvoorbeeld om het belang van (interactief) voorlezen, spelen met andere kinderen, een goede basis in de thuistaal etc. Ouders worden door de jeugdverpleegkundige ook geïnformeerd over preventieve activiteiten in Dijk en Waard, die ouders kunnen ondersteunen in het (thuis) stimuleren van de (taal)ontwikkeling van hun kind. Dit zijn onder andere activiteiten die vanuit dit Uitvoeringsprogramma worden aangeboden, bijvoorbeeld Samenspel (zie paragraaf 1.5), Spel aan Huis (zie paragraaf 3.2) en de VoorleesExpress (zie paragraaf 3.3).

Op basis van de reguliere consulten en eventuele extra begeleidingscontacten (in de vorm van een huisbezoek, telefonisch contact of een extra consult) wordt de definitieve VE-indicatie afgegeven tijdens het consult op de leeftijd van 2 jaar en 3 maanden. Ouders van doelgroepeuters met een VE-indicatie ontvangen van de jeugdverpleegkundige een VE-verwijsformulier, waarmee zij hun kind kunnen aanmelden bij een VE-peuteropvanglocatie in Dijk en Waard.

Wanneer ouders van doelgroepeuters moeilijk of niet te motiveren zijn om hun kind aan te melden voor peuteropvang met voorschoolse educatie, dan kan de jeugdverpleegkundige een beroep doen op de jeugd- en gezinscoach 0-4 jr (zie paragraaf 1.4). De jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar gaat met ouders in gesprek en probeert ouders alsnog te motiveren om hun kind aan te melden voor peuteropvang met voorschoolse educatie.

Andersom kunnen peuteropvang- en kinderopvangorganisaties ook contact opnemen met de jeugdgezondheidszorg wanneer zij vragen hebben over een afgegeven VE-indicatie of wanneer zij met de jeugdverpleegkundige willen overleggen over een peuter zonder VE-indicatie.

Uiteraard kan dit alleen wanneer ouders hier toestemming voor hebben gegeven.

De gemeente Dijk en Waard ontvangt elk half jaar een overzicht van de jeugdgezondheidszorg met daarin het totaal aantal gesignaleerde doelgroepeuters per kwartaal, uitgesplitst naar wijk en het totaal aantal doelgroepeuters dat daadwerkelijk is toegeleid naar voorschoolse educatie, uitgesplitst naar VE-locatie.

De procedure voor indicatiestelling en toeleiding is enkele jaren geleden door de voormalige gemeenten Langedijk en Heerhugowaard apart van elkaar vastgelegd met de jeugdgezondheidszorg (de GGD Hollands Noorden). Ondanks dat de vastgelegde procedures inhoudelijk niet veel van elkaar verschillen, dienen de afspraken met de jeugdgezondheidszorg en de werkwijze voor indicatiestelling en toeleiding te worden geharmoniseerd en opnieuw te worden vastgelegd voor gemeente Dijk en Waard.

FOCUS:

- Is de procedure voor indicatiestelling van doelgroepeuters en toeleiding naar voorschoolse educatie nog actueel? Worden alle doelgroepeuters gesignaleerd en toegeleid naar voorschoolse educatie?

ACTIE:

- evalueren procedure indicatiestelling en toeleiding met de betrokken partijen, waaronder de jeugdgezondheidszorg, de kinderopvangorganisaties en aanbieders van collectieve preventieve activiteiten, zoals de bibliotheek, het welzijnswerk en Humanitas
- aanpassen van de procedure en de samenwerkingsafspraken naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie
- opnieuw vastleggen van de procedure en samenwerkingsafspraken in de vorm van een infographic

(2024 Q3 en Q4)

RESULTAAT:

- betrokken partijen zijn op de hoogte van de (vernieuwde) procedure en samenwerkingsafspraken indicatiestelling en toeleiding naar voorschoolse educatie
- betrokken partijen zijn tevreden met de (vernieuwde) procedure en samenwerkingsafspraken indicatiestelling en toeleiding naar voorschoolse educatie
- alle doelgroepeuters worden gesignaleerd en toegeleid naar een aanbod voorschoolse educatie

(2025 Q1 en Q2)

1.4 Jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar

Op basis van artikel 160 van de Wet op het primair onderwijs hebben gemeenten niet alleen een verplichting ten aanzien van de doelgroepdefinitie en de toeleiding naar voorschoolse educatie, maar ook met betrekking tot het bevorderen van een zo groot mogelijke deelname van doelgroepeuters aan voorschoolse educatie.

In 2019 is de voormalige gemeente Heerhugowaard gestart met de inzet van een jeugd- en gezinscoach specifiek voor de leeftijdsgroep 0 tot 4 jaar. De voornaamste taak van deze jeugd- en gezinscoach is het toeleiden van de moeilijk bereikbare doelgroepeuters naar het aanbod peuteropvang met voorschoolse educatie om zo het bereik onder de doelgroepeuters te verhogen.

De jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar heeft een specifieke aanpak. Zij gaat op een laagdrempelige, bemoeizorgachtige manier van werken in gesprek met kwetsbare gezinnen. Door het voeren van het brede gesprek, komt de vraag achter de vraag eerder naar voren en kan er vroegtijdig worden ingezet op een passend preventief ondersteuningstraject. Daarnaast weet de jeugd- en gezinscoaches, ouders die eerder nee zeiden tegen voorschoolse educatie, door de manier van werken vaak toch toe te leiden naar de VE-peuteropvang.

Ook de kinderopvangorganisaties maken gebruik van de ervaring en expertise van de jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar. De jeugd- en gezinscoach schuift bijvoorbeeld aan bij gesprekken met ouders en medewerkers van de kinderopvang. Zij adviseert hierin zowel de ouders als de kinderopvangorganisatie. Ook kan de jeugd- en gezinscoach worden gevraagd om observaties op een groep te doen. Zij geeft de pedagogisch medewerkers van de groep daarna advies over hun eigen handelen en bespreekt dit vervolgens in een gesprek met ouders en de betreffende medewerkers. De inzet van de jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar heeft in deze gevallen als resultaat dat 'moeilijk te hanteren' kinderen in de reguliere kinderopvang kunnen blijven, in plaats dat zij worden geweigerd en/of worden doorverwezen naar een voorziening voor dagbehandeling.

FOCUS:

- De functie van jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar is in de periode 2019-2022 gefinancierd uit de specifieke uitkering gOAB van voormalig gemeente Heerhugowaard, maar nog niet geborgd voor Dijk en Waard.

ACTIE:

- meenemen functie jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar voor heel Dijk en Waard in het Veranderprogramma 'De inwoner als eigenaar'; Samenwerking Krachtteam, Scholen en Kinderopvang
(2023 Q1, Q2 en Q3)

RESULTAAT:

- jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar is structureel onderdeel van invulling Krachtteam voor Dijk en Waard vanaf 2024
(2024 Q1)

1.5 Samenspel

Samenspel is een activiteit voor ouders en kinderen in de leeftijd van 1 tot 2,5 jaar. Net als de jeugd- en gezinscoach 0-4 jaar heeft ook Samenspel een belangrijke rol in het toeleiden van doelgroeppeuters naar de voorschoolse educatie en het verhogen van het doelgroepbereik.

Samenspel wordt één dag in de week aangeboden, verspreid over meerdere locaties in deelgebied Heerhugowaard. Hoewel Samenspel toegankelijk is voor alle ouders van kinderen in de leeftijd van 1 tot 2,5 jaar, zijn het voornamelijk anderstalige moeders die gebruikmaken van het aanbod van Samenspel. Tijdens de Samenspel momenten wordt er op een laagdrempelige en speelse wijze gewerkt aan de volgende doelen:

- het stimuleren van de ontwikkeling van dreumesen en peuters
- het voorbereiden van peuters en ouders op de overgang naar de reguliere peuteropvang (met voorschoolse educatie)
- het bieden van hulp en ondersteuning bij alledaagse opgroei- en opvoedvragen van ouders
- het vergroten van het eigen netwerk en de zelfredzaamheid van ouders
- het toeleiden van (door de jeugdgezondheidszorg geïndiceerde) doelgroeppeuters naar de VE-peuteropvang

De Samenspel groepen worden begeleid door een HBO geschoolde medewerker met een pedagogische achtergrond. Tijdens de Samenspel groepen ervaren ouders hoe hun dreumesen en peuters spelenderwijs leren, en welke belangrijke rol zij daar als ouders zelf in hebben. Naast dat er aandacht is voor de taal- en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen biedt Samenspel ouders de mogelijkheid om met andere ouders in contact te komen, een netwerk op te bouwen, alledaagse opvoed- en opgroevragen met andere ouders te delen en ervaringen uit te wisselen.

Op de Samenspel groepen wordt met een erkend VE-programma gewerkt. Hierdoor sluiten de thema's, die op de Samenspel groepen worden behandeld, zoals ziek zijn, je lichaam, de seizoenen, feestdagen etc, aan op de thema's van de VE-peuteropvang. Doordat de werkwijze van Samenspel aansluit op de activiteiten en thema's van de VE-peuteropvang (en de basisschool) zijn kinderen en ouders voorbereid op de overgang naar de VE-peuteropvang. Bijna alle kinderen die hebben deelgenomen aan het aanbod van Samenspel (ongeveer 95%), stromen op de leeftijd van 2 tot 2,5 jaar door naar de (VE-)peuteropvang.

Samenspel wordt verzorgd door MET Welzijn. De Samenspel groepen, vier in totaal, worden op dit moment alleen nog aangeboden in deelgebied Heerhugowaard. De locaties zijn: basisschool De Boomladder, kindcentrum Atalanta en kindcentrum De Vaart (op twee verschillende ochtenden in de week).

FOCUS:

- Is er behoefte aan meer Samenspel groepen op meerdere locaties in Dijk en Waard?

ACTIE:

- onderzoek doen naar mogelijkheden voor opstarten Samenspel groep in deelgebied Langedijk
- onderzoek doen naar behoefte / vraag vanuit doelgroep en het basisonderwijs voor starten extra Samenspel groep in deelgebied Heerhugowaard

(2023 Q3 en Q4)

RESULTAAT:

- bij positieve uitkomst van onderzoek naar behoefte voor uitbreiding wordt er op tenminste één locatie in deelgebied Langedijk en op één nieuwe locatie in deelgebied Heerhugowaard een Samenspel groep gestart in 2024

(2024 Q1)

1.6 BoekStartcoach op het consultatiebureau

Het programma BoekStart is ontwikkeld door de Stichting Lezen en maakt deel uit van het beleid Kunst van Lezen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). BoekStart is opgenomen als erkende interventie in de Databank Effectieve Interventies van het Nederlands Jeugdinstituut. BoekStart heeft als doel het lezen met jonge kinderen (0-4 jaar) te bevorderen én ouders met jonge kinderen samen te laten genieten van boeken.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het programma BoekStart positief effect heeft op de taalontwikkeling van jonge kinderen. Kinderen die al op jonge leeftijd in aanraking komen met boeken ontwikkelen een voorsprong (op school). Daar hebben ze hun hele leven voordeel van. Daarnaast wordt de band tussen ouder en kind versterkt door het samen doen; samen boekjes bekijken, samen plaatjes aanwijzen en benoemen, samen liedjes zingen, versjes leren,

verhaaltjes vertellen en ernaar luisteren, etc.

BoekStart in Dijk en Waard

In Dijk en Waard wordt BoekStart uitgevoerd door Bibliotheek Kennemerwaard. Ook BoekStart draagt bij aan de toeleiding naar voorschoolse educatie en het verhogen van het doelgroepbereik door middel van een stukje bewustwording bij ouders.

Als onderdeel van BoekStart biedt de bibliotheek verschillende activiteiten aan om ouders van jonge kinderen intensief met boeken en het lezen daarvan in aanraking te brengen. Zo krijgen bijvoorbeeld alle ouders, die met hun baby het consultatiebureau in Dijk en Waard bezoeken, een brief uitgereikt door de jeugdverpleegkundige, met daarin de oproep van de bibliotheek om hun baby (gratis) lid te maken van de bibliotheek. De brief bevat tevens een voucher voor het BoekStartkoffertje. Na inschrijving krijgen ouders dit koffertje (met boekje) als welkomstgeschenk. Daarnaast is er in de wachtruimte van het consultatiebureau wekelijks een zogenaemde BoekStartcoach aanwezig. Tijdens deze 'wachtmomenten' geeft de coach gerichte voorleesondersteuning aan ouders. Dit kan zijn in de vorm van een stukje uitleg en informatie, maar ook in de vorm van voorbeeldgedrag. De coach maakt hierbij gebruik van de boeken uit de BoekStart kast, die aanwezig is in de wachtruimte van het consultatiebureau. Deze boekencollectie wordt vanuit de bibliotheek verzorgd en bijgehouden. Met behulp van de aanwezige boeken gaat de coach op een laagdrempelige manier in gesprek met ouders en bespreekt onderwerpen, zoals: Welke boekjes passen bij welke leeftijd? Hoe kan je interactief voorlezen? Waarom is het zo belangrijk om vroeg te beginnen met voorlezen? Hoe kan je boekjes lezen met je baby? Etc.

1.7 BoekStart in de kinderopvang

BoekStart in de kinderopvang is een leesbevorderingsprogramma voor de kinderopvang. Het is een uitbreiding van het landelijke programma BoekStart. Het doel van BoekStart in de kinderopvang is kinderen van 0-4 jaar, hun ouders en de pedagogisch medewerkers intensief met boeken en lezen in aanraking te laten komen via de kinderopvang. Hierdoor komt er meer expertise in huis bij de kinderopvangorganisaties en wordt er een kwalitatief voorleesklimaat gecreëerd. BoekStart in de kinderopvang draagt dus niet zozeer bij aan de toeleiding naar voorschoolse educatie en/of het verhogen van het doelgroepbereik, maar wel aan het stimuleren van de taalontwikkeling van jonge kinderen.

In Dijk en Waard wordt BoekStart in de kinderopvang uitgevoerd door Bibliotheek Kennemerwaard. De bibliotheek helpt de kinderopvanglocaties in Dijk en Waard met het creëren van een aantrekkelijke (voor)leesplek op de groepen en voorziet de BoekStart kast van een collectie geschikte boekjes, passend bij de leeftijd van de kinderen en/of het thema van dat moment. Daarnaast verzorgt de bibliotheek de deskundigheidsbevordering van de pedagogisch medewerkers middels een informatiebijeenkomst, wordt er een voorleesplan gemaakt en worden afspraken gemaakt hoe ouders kunnen worden betrokken.

BoekStart wordt vanaf 2023 uitgebreid naar 6 kinderopvanglocaties in deelgebied Langedijk. 25 locaties in deelgebied Heerhugowaard maken reeds gebruik van het aanbod van BoekStart.

1.8 Startgesprek kind met zorg ten behoeve van de doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse

Op basis van artikel 160 van de Wet op het primair onderwijs hebben gemeenten de verplichting afspraken te maken over een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie.

In Dijk en Waard geldt er één uniforme procedure voor de overdracht van kinderen van de voorschool (de kinderopvang) naar de basisschool. De overdrachtsprocedure wordt gebruikt voor alle kinderen van 0 tot 4 jaar, die in Dijk en Waard naar de kinderopvang gaan. Het doel van de overdrachtsprocedure is het vroegtijdig bespreken van kinderen met zorg, zodat een doorgaande lijn in de ondersteuning kan worden geboden.

De overdrachtsprocedure beschrijft welke stappen, op welke leeftijd van het kind, moeten worden genomen om de overstap naar de basisschool zo vloeiend mogelijk te laten verlopen. Eén van de stappen is het invullen van het overdrachts- en observatieformulier 'Kind in Beeld'. De kinderopvang gebruikt dit formulier (met toestemming van de ouders) om de basisschool te informeren over de ontwikkeling en eventuele zorgbehoefte van het kind. Bij kinderen met zorg vindt er, met toestemming van ouders, altijd een gezamenlijk startgesprek plaats, waarin kinderopvang, basisschool (het samenwerkingsverband) en ouders samen een plan maken hoe de overstap naar de basisschool kan worden gemaakt. Dit is de zogenoemde warme overdracht. Voor het startgesprek voor een kind met zorg ontvangen kinderopvangorganisaties een financiële vergoeding van de gemeente op basis van declaratie.

1.9 Borgen positieve effecten pilots doorgaande lijn in de zorgstructuur van voor- naar vroegschool

In de voorgaande periode 2019-2022 is er op drie kindcentra in deelgebied Heerhugowaard geëxperimenteerd met de inzet van een intern begeleider vanuit de basisschool in de voorschoolse periode (in de kinderopvang). Het doel van de pilots was het creëren van een doorgaande lijn in de zorgstructuur van voor- naar vroegschool.

Vanaf 2023 stopt de financiering ad EUR 49.594 van de pilots vanuit de gemeentelijke OAB middelen. Hoewel de kindcentra positief zijn over de opbrengst van de inzet van de intern begeleider in de voorschoolse periode zijn de resultaten nog onvoldoende concreet en meetbaar gemaakt. In de periode 2023-2026 wordt gestart met een traject om de (verwachte) opbrengsten van de pilots beter inzichtelijk te maken.

FOCUS:

- Welke meerwaarde heeft de inzet van een intern begeleider van een basisschool in de voorschoolse periode? Hoe kan de inzet van een intern begeleider in de voorschoolse periode financieel worden geborgd?

ACTIE:

- positieve effecten van pilot nader omschrijven, resultaten meetbaar maken, formuleren van objectieve criteria
- knelpunt van financiering bespreken met schoolbesturen en besturen kinderopvangorganisaties

(2023 Q3 en Q4)

RESULTAAT:

- afspraken met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties hoe, binnen kindcentra in Dijk en Waard, de intern begeleider structureel kan worden ingezet voor begeleiding en ondersteuning van kinderen van 2 tot 12 jaar

(2024 Q2)

1.10 Extra ondersteuning in de kinderopvang voor NT2 kinderen van inburgeraars

In deelgebied Langedijk is er op een aantal kinderopvanglocaties sprake van een oververtegenwoordiging van NT2 kinderen waarvan de ouders een inburgeringscursus volgen. De aanwezigheid van deze kinderen op de groepen vraagt van de pedagogisch medewerkers extra inzet en begeleiding. Ook het contact met ouders vraagt om extra ondersteuning. In de voorgaande periode 2019-2022 werd de extra inzet en ondersteuning gefinancierd vanuit de gemeentelijke OAB middelen.

FOCUS:

- Wat is de noodzaak van extra ondersteuning voor NT2 kinderen (van inburgeraars) in de kinderopvang? Hoe verhoudt zich dit tot de ondersteuning en extra taalstimulering vanuit een VE-programma op een VE-locatie? Wat is de behoefte aan extra ondersteuning van kinderopvanglocaties in deelgebied Heerhugowaard?

ACTIE:

- bekijken aanbod extra ondersteuning op locaties Langedijk ten opzichte van ondersteuning en taalstimulering geboden vanuit VE-programma op VE-locaties
- onderzoeken behoefte extra ondersteuning ten aanzien van NT2 kinderen bij kinderopvanglocaties in Dijk en Waard

(2023 Q1 en Q2)

RESULTAAT:

- collegevoorstel met onderbouwing voor wel/niet continueren financiering uit gemeentelijke OAB middelen vanaf 2024 en verder voor extra ondersteuning voor NT2 kinderen van inburgeraars

(2024 Q1)

1.11 Samenwerking Krachtteam, kinderopvang en basisonderwijs

In het kader van het Veranderprogramma 'De inwoner als eigenaar' wordt er vanuit de gemeentelijke organisatie ingezet op het verbeteren van de samenwerking tussen het Krachtteam, de peuter- en kinderopvangorganisaties en de basisscholen in Dijk en Waard. Mogelijk dat er in de periode 2023-2026 een beroep wordt gedaan op de OAB middelen voor aanvullende financiering ten behoeve van het verbeteren van de samenwerking. Hierover is op het moment van schrijven van dit uitvoeringsprogramma nog onvoldoende bekend.

2 THEMA – Activiteiten ter bevordering van de beheersing van de Nederlandse taal in het basisonderwijs

2.1 Zomeropvang

De kinderopvangorganisaties uit Dijk en Waard bieden gedurende de zomervakantie kinderopvang aan voor kwetsbare kinderen in de leeftijd van 2 tot 12 jaar. De kinderopvangorganisaties werken hierin nauw samen met het basisonderwijs. Het doel van de zomeropvang is kwetsbare kinderen een kansrijke leeromgeving te bieden, zodat zij gedurende de zomervakantie aansluiting houden met het onderwijs. Tijdens de zomeropvang worden leuke, leerzame activiteiten aangeboden.

De opvang wordt geboden aan kwetsbare kinderen, van ouders die geen recht hebben op de Rijksregeling Kinderopvangtoeslag. Dit zijn ouders die niet werken of waarvan één ouder niet werkt. Deze ouders maken normaliter geen gebruik van de kinderdagopvang en/of buitenschoolse opvang, omdat zij hiervoor geen financiële tegemoetkoming krijgen via de Kinderopvangtoeslag.

De zomeropvang wordt aangeboden voor een periode van 3 weken, voor 2 dagen in de week. Er is plek voor ongeveer 100 kinderen in de leeftijd van 2 tot 12 jaar.

2.2 Extra ondersteuning en begeleiding NT2 kinderen vanuit de Regenboogschool

In de voorgaande periode 2019-2022 is gestart met nazorgtrajecten gericht op anderstalige leerlingen die vanuit de Regenboogschool (de school voor asielzoekers en nieuwkomers) instromen in het reguliere basisonderwijs. Het aanbod is door de reguliere basisscholen positief ontvangen. Gezien de enorme toekomstige uitstroom van Oekraïense leerlingen in schooljaar 2022-2023 en 2023-2024 worden de begeleidingstrajecten in de nieuwe OWK periode 2023-2026 gecontinueerd. Verwachting is dat er per schooljaar ongeveer voor 35 leerlingen begeleidingstrajecten worden ingezet.

Het aanbod vanuit de Regenboogschool bestaat uit 3 verschillende nazorgtrajecten gericht op de anderstalige leerling en de leerkracht van de reguliere school waar de leerling instroomt. De Regenboogschool bepaalt welk traject passend is voor de betreffende leerling en leerkracht. Om de juiste keuze te maken en goed te kunnen beoordelen welke begeleiding passend is, starten de 3 begeleidingstrajecten op eenzelfde manier. Vervolgens is de vorm van de begeleiding en de duur van de begeleiding afhankelijk van een aantal factoren. Het gaat dan bijvoorbeeld om de leeftijd en het taalniveau van de leerling, maar ook de ervaring van de ontvangende leerkracht is van invloed op de keuze voor een nazorgtraject. Om in aanmerking te komen voor de begeleiding moeten de school en de leerkracht aan een aantal voorwaarden voldoen. Ook wordt er van de school een inspanningsverplichting gevraagd.

2.3 Extra ondersteuning NT2 kinderen in het reguliere basisonderwijs

Anderstalige kinderen, die korter dan een jaar in Nederland zijn en zich vestigen in Dijk en Waard, worden in principe ingeschreven op de Regenboogschool. Dit is de taalschool voor kinderen van nieuwkomers en asielzoekers in Dijk en Waard. De Regenboogschool heeft de kennis en expertise in huis om nieuwkomerskinderen de Nederlandse taal te leren en ze kennis te laten maken met de Nederlandse cultuur. De Regenboogschool krijgt hier ook extra financiële middelen voor van het ministerie van Onderwijs.

Wanneer kinderen van nieuwkomers zich melden bij een reguliere basisschool in Dijk en Waard, dan worden zij doorverwezen naar de Regenboogschool. Wanneer ouders hun kind, om

gegronde redenen, niet willen (of kunnen) aanmelden bij de Regenboogschool, dan wordt samen met de regionaal ambulant begeleider van het samenwerkingsverband passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (swv ppo-NK) gezocht naar een reguliere basisschool.

Reguliere basisscholen die nieuwkomerskinderen opvangen kunnen hiervoor ook aanvullende middelen aanvragen bij het ministerie van Onderwijs. Hierbij geldt de voorwaarde van een minimum van 4 kinderen. Er is een vergoeding voor kinderen die tussen de 1 en 4 jaar in Nederland zijn, en een vergoeding voor kinderen die korter dan een jaar in Nederland zijn.

Wanneer een school niet aan het minimum van 4 kinderen komt, dan kan de school (via het schoolbestuur) een financiële vergoeding aanvragen bij de gemeente Dijk en Waard. Voor leerlingen van de onderbouw, middenbouw en bovenbouw geldt een vast bedrag per jaar. De aanvraagprocedure en criteria zijn door het samenwerkingsverband passend primair onderwijs Noord-Kennemerland vastgelegd in afstemming met het onderwijsveld en de gemeente Dijk en Waard.

In de praktijk zijn het slechts een aantal scholen uit deelgebied Langedijk die gebruikmaken van de gemeentelijke vergoeding, omdat de Regenboogschool qua afstand voor die gezinnen te ver is.

2.4 Regionale ambulante begeleider nieuwkomers

In de regio Alkmaar wordt door de basisscholen gebruik gemaakt van de ondersteuning door een regionaal ambulant begeleider bij het onderwijs aan nieuwkomersleerlingen. De regionaal ambulant begeleider is in dienst van het samenwerkingsverband passend primair onderwijs Noord-Kennemerland en kan op verzoek van een intern begeleider en/of leerkracht van een basisschool worden ingezet bij het vinden van de juiste aanpak en begeleiding van nieuwkomersleerlingen. De regionaal ambulant begeleider wordt daarnaast ook ingezet voor de contacten met ouders, jeugd- en gezinscoaches, leerplichtambtenaren en andere hulpverleners over bijvoorbeeld de ondersteuning thuis en de signalen die er zijn vanuit school.

De regionaal ambulant begeleider wordt gezamenlijk gefinancierd door de regiogemeenten en het samenwerkingsverband ppo NK.

2.5 Ouderparticipatie NT2 kinderen

In de voorgaande periode 2019-2022 is gestart met een pilot ouderparticipatie voor ouders van kinderen van de Regenboogschool. De pilot bestond uit een oudercursus aangeboden door JAR opleidingen.

Het doel van de cursus was ouders te informeren over het onderwijs in Nederland en welke rol zij daar als ouders zelf in hebben. De cursus draait zowel om behoeftes op maatschappelijk gebied als om het geven van handvatten voor het begeleiden van schoolgaande kinderen.

De cursus is positief ervaren door de Regenboogschool en de deelnemende ouders. De Regenboogschool gaf aan dat ouders zichtbaar meer betrokken waren bij de leef- en leeromgeving van hun kind, toegenomen pedagogische competentie en zelfvertrouwen lieten zien, en hun sociale netwerk hadden vergroot.

Op basis van de positieve ervaringen van de Regenboogschool wordt in de nieuwe OWK-periode 2023-2026 de oudercursus jaarlijks aangeboden op vier basisschoollocaties verspreid over Dijk en Waard. Elk jaar kunnen vier andere scholen gebruikmaken van het aanbod.

2.6 'Om de hoek'

In de voorgaande periode 2019-2022 is in deelgebied Heerhugowaard gestart met de activiteit 'Om de hoek'. Een gratis naschools activiteitsaanbod voor kinderen vanaf 7 jaar, waardoor kinderen kennis kunnen maken met verschillende activiteiten. Het doel van 'Om de hoek' is ieder kind de kans te bieden om zijn of haar talenten te ontwikkelen. In de periode 2019-2022 konden kinderen van kindcentrum De Poolster, De Paperclip, De Vaart, De Boomladder en Atalanta, en van basisschool de Zevensprong, Hasselbraam en De Regenboog zich aanmelden voor het aanbod van 'Om de hoek'.

Hoewel 'Om de hoek' toegankelijk is voor alle kinderen van de deelnemende scholen ligt de focus juist op die kinderen die nog geen lid zijn van een club of vereniging. Elke deelnemende school heeft daarvoor in het team een eigen ambassadeur aangesteld om deze kinderen te benaderen en te enthousiasmeren om mee te doen aan de buitenschoolse activiteiten.

De activiteitenblokken van 'Om de hoek' duren tussen de vijf en zeven weken (afhankelijk van de activiteit). Het aanbod is gevarieerd van danstheater, striptekenen, tot percussie en programmeren. De verschillende activiteiten rouleren langs de deelnemende scholen.

FOCUS:

- Wat zijn de mogelijkheden binnen de gemeentelijke OAB middelen om 'Om de hoek' uit te breiden naar meerdere schoollocaties in Dijk en Waard? Hoe verhoudt zich dit tot de (financiële) mogelijkheden die vanuit het ministerie van OCW worden geboden in het kader van het programma School & Omgeving wat is gericht op het verkleinen van kansengelijkheid in het onderwijs en de omgeving?

ACTIE:

- onderzoeken (financiële) mogelijkheden uitbreiden 'Om de hoek' naar meerdere schoollocaties in Dijk en Waard
(2023 Q1 en Q1)

RESULTAAT:

- bij positieve uitkomst onderzoek 'Om de hoek' uitbreiden naar meerdere schoollocaties in Dijk en Waard
(2023 Q3)

2.7 8 Cool Tools / Hands On!

De praktijkklassen 8 Cool Tools en Hands On! zijn bedoeld voor leerlingen uit groep 8 met een uitroomperspectief praktijkonderwijs of vmbo-basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-bb). Het doel van de praktijkklas is het verstevigen van een positief zelfbeeld van leerlingen, het vergroten van de motivatie voor het leren, het krijgen van een positief toekomstperspectief, en het vergroten van de studievaardigheden en zelfredzaamheid. Er is één praktijkklas in deelgebied Heerhugowaard en één in deelgebied Langedijk. Elke klas biedt plek aan ongeveer 20 leerlingen.

De praktijkklas is voor kinderen die gebaat zijn bij een praktische invulling van de lesstof. Het onderwijs in de praktijkklas wordt op een ontdekkende en praktische manier aangeboden. Dit gebeurt bijvoorbeeld door gastlessen op het voortgezet onderwijs en excursies naar bedrijven en organisaties. Via concrete praktijkervaringen, zoals die ook worden aangeboden op een praktijkschool en/of in het vmbo-bb, werken de leerlingen aan hun taal-, reken-, en studievaardigheden.

2.8 LevelUp! Bewust en positief gamen

LevelUP! is een aanbod voor kinderen van groep 5 en 6 van het basisonderwijs. Het aanbod is ontwikkeld door voetbalvereniging AZ en Bibliotheek Kennemerwaard. Het doel van LevelUP! is kinderen, ouders en leerkrachten op een speelse manier inzicht geven hoe je bewust en vitaal kan gamen.

Veel kinderen spelen thuis games of komen via vriendjes met gamen in aanraking. Kinderen vinden gamen vaak ook leuk. Door het spelen van games trainen kinderen ongemerkt diverse vaardigheden, zoals het geheugen, geduld, reactievermogen, samenwerken en ruimtelijk inzicht. Echter, is er ook aandacht voor het risico op negatieve effecten van het gamen. Via online games kunnen kinderen bijvoorbeeld worden overgehaald om dingen te doen, die ze niet willen. Ook verslaving en ongezonde leefwijze zijn risico's waar kinderen door gamen aan worden blootgesteld.

Het aanbod van LevelUP! is beschikbaar voor alle basisscholen van Dijk en Waard. Jaarlijks kunnen er ongeveer twintig groepen 5 en 6 uit Dijk en Waard meedoen aan de lessenreeks van LevelUP!.

2.9 Playing for Success Alkmaar

Playing for Success is een na- en buitenschools programma voor kinderen in de leeftijd van 9 tot 14 jaar die wegens sociaal-emotionele oorzaken moeilijk meekomen op school. Het doel van Playing for Success is het vergroten van het zelfvertrouwen van kinderen, vergroten van hun motivatie om te leren en het creëren van een positiever zelfbeeld. Daarnaast ontdekken kinderen hun kwaliteiten en talenten, leren ze contacten te leggen en onderhouden met anderen, en leren ze (zich) te presenteren. Playing for Success is opgenomen als erkende interventie in de Databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut.

Het leercentrum van Playing for Success Alkmaar bevindt zich in de Co Adriaanse Persruimte van het AFAS stadion van betaald voetbalorganisatie AZ. In het leercentrum werken kinderen samen aan inspirerende en uitdagende opdrachten op het gebied van rekenen, taal en ICT. Dit doen ze bijvoorbeeld in het Fancentrum van AZ, op de tribunes van het stadion, in de Mixed Zone en in de Persruimte. De opdrachten, gecombineerd met het stadion, de sport en de ambiance van de professionele voetbalwereld, dragen allemaal bij aan een omgeving die stimuleert om beter te presteren en te geloven in zichzelf. Want als kinderen ontdekken dat leren ook leuk kan zijn, hervinden ze hun zelfvertrouwen en motivatie en nemen de schoolprestaties toe.

Alle schoolbesturen primair (en voortgezet) onderwijs uit Dijk en Waard dragen financieel bij aan Playing for Success Alkmaar. Vanuit de gemeentelijke OAB middelen wordt jaarlijks een vast bedrag beschikbaar gesteld.

3 THEMA - Ouderbetrokkenheid (thuis)

De thuissituatie is ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Om die reden besteden peuter- en kinderopvangorganisaties vanuit hun VE-programma extra aandacht aan het stimuleren van ouders om een actieve rol te pakken in het (thuis) stimuleren van de ontwikkeling van hun kind. Hoewel er geen wettelijke verplichtingen zijn voor gemeenten voor het bevorderen van ouderbetrokkenheid thuis is het wel onderdeel van het aanbod voorschoolse educatie. Ouderbetrokkenheid is namelijk een belangrijke succesfactor voor voorschoolse educatie.

3.1 Schoolwijs

Schoolwijs is een programma waarbij een gezin van niet-Nederlandse afkomst ondersteuning krijgt in de thuissituatie bij alledaagse vragen die betrekking hebben op hun schoolgaande kinderen. Het doel van Schoolwijs is ouders wegwijs te maken in het Nederlandse schoolsysteem en ervoor te zorgen dat ouders meer in staat zijn hun kind te begeleiden en te ondersteunen bij school gerelateerde zaken.

Voor niet-Nederlandse ouders is het Nederlandse onderwijssysteem vaak onbekend en ook nog eens compleet anders dan wat zij vanuit hun eigen culturele achtergrond gewend zijn. In veel niet-Westerse landen is het bijvoorbeeld heel normaal dat kinderen pas met 6 jaar naar school gaan. Ook is het heel normaal dat ouders zich niet bemoeien met schoolse zaken en/of de ontwikkeling van hun kind. Voor deze ouders kan een vrijwilliger van Schoolwijs uitkomst bieden.

Vanuit Schoolwijs komt een vrijwilliger van Humanitas twintig weken lang bij een gezin thuis om hen te helpen bij het leren kennen van het Nederlandse schoolsysteem en in de communicatie met school. Daarnaast helpt de vrijwilliger bij het aanleren van onderwijsondersteunend gedrag, bijvoorbeeld wat bespreek je in een 10-minutengesprek, hoe deel je je zorgen met school over je kind, waar kan je terecht met vragen etc.

Jaarlijks maken er ongeveer 12 gezinnen uit Dijk en Waard gebruik van Schoolwijs.

3.2 Spel aan Huis

Spel aan Huis is een preventief programma voor gezinnen met kinderen in de leeftijd van 1,5 tot en met 7 jaar gericht op spelbegeleiding in de thuissituatie. Spel aan Huis is opgenomen als erkende interventie in de Databank Effectieve jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut. Doel van het programma is het spel van een kind verbreden en verdiepen door middel van gerichte spelstimulering. Met behulp van een HBO-stagiaire doen kinderen én ouders nieuwe spelervaringen op, waardoor het spelenderwijs leren van kinderen wordt bevorderd en plezierige contacten tussen ouders en kinderen toenemen. De rol van ouders en met name het activeren van ouders is onderdeel van het programma.

De spelbegeleiding vindt plaats in de thuissituatie en wordt verzorgd door stagiaires van een (sociaal) pedagogische opleiding. Een gezin wordt gedurende een periode van twintig weken, één dagdeel in de week bezocht door een stagiaire.

Naast spelstimulering van kinderen is het programma Spel aan Huis ook gericht op het bieden van opvoedondersteuning, het vergroten van de ouderbetrokkenheid bij de (spel)ontwikkeling van kinderen en het bevorderen van maatschappelijke participatie en sociale steun. De stagiaires van Spel aan Huis zijn op de hoogte van de sociale kaart van Dijk en Waard en kunnen ouders toeleiden naar voorzieningen in de wijk. Wanneer een stagiaire niet kan voorzien in de ondersteuningsbehoefte en/of de hulpvraag van een gezin, dan wordt de coördinator van Spel aan Huis (van Humanitas) ingeschakeld.

Spel aan Huis richt zich voornamelijk op kwetsbare gezinnen. Dit zijn gezinnen die verkeren in omstandigheden, die de ontwikkeling van kinderen kunnen belemmeren, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van financiële problemen, gebrekkige beheersing van de Nederlandse taal, geringe aansluiting bij de Nederlandse samenleving, onvoldoende veerkracht en/of psychosociale problematiek.

Jaarlijks maken ongeveer 40 gezinnen uit Dijk en Waard gebruik van het aanbod van Spel aan Huis. Het programma wordt gecoördineerd door Humanitas. Voor deelgebied Heerhugowaard wordt, in de vorm van een pilot, niet alleen gewerkt met stagiaires van de Hogeschool Inholland, maar ook met vrijwilligers.

FOCUS:

- Spel aan Huis wordt in deelgebied Langedijk aangeboden door Humanitas en in deelgebied Heerhugowaard door MET Welzijn. In hoeverre kan Spel aan Huis blijvend worden aangeboden door twee verschillende organisaties? Wat zijn de mogelijkheden voor harmonisatie?

ACTIE:

- onderzoeken mogelijkheden harmonisatie Spel aan Huis vanaf 2024 (2023 Q1 en Q2)

RESULTAAT:

- afspraken met organisaties over uitvoering Spel aan Huis vanaf 2024 (2023 Q3)

3.3 De VoorleesExpress / Het Voorleesproject

De VoorleesExpress is gericht op gezinnen met kinderen in de leeftijd van 2 tot 8 jaar, waarvan de ouders moeite hebben om de taalontwikkeling van hun kinderen te stimuleren. Voor een periode van twintig weken komt een vrijwilliger, één keer in de week, thuis voorlezen bij een gezin. De VoorleesExpress is opgenomen als erkende interventie in de Databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut. Het doel van de VoorleesExpress is taal en leesplezier een vaste plek te geven in het gezin, waardoor de taalontwikkeling van kinderen wordt gestimuleerd en uiteindelijk (onderwijs)achterstanden worden voorkomen en/of teruggedrongen.

De vrijwilliger van de VoorleesExpress laat ouders en kinderen zien hoe leuk taal en lezen kan zijn, en zoekt samen met hen naar een manier om taal en lezen een vaste plek te geven in het gezin, bijvoorbeeld door het creëren van een voorleesritueel. De ouders krijgen van de vrijwilliger handvatten aangereikt, zodat ze het voorlezen, op een voor hen passende wijze, zelf kunnen voortzetten. De vrijwilliger laat het gezin ook kennismaken met de openbare bibliotheek en stimuleert ouders en kinderen om boeken te lenen.

In deelgebied Langedijk wordt de VoorleesExpress uitgevoerd door Humanitas. In deelgebied Heerhugowaard wordt door WonenPlusWelzijn een vergelijkbare activiteit aangeboden, namelijk Het Voorleesproject.

FOCUS:

- De VoorleesExpress wordt in deelgebied Langedijk aangeboden door Humanitas en in deelgebied Heerhugowaard door WonenPlusWelzijn. In hoeverre kan de VoorleesExpress

/ het Voorleesproject blijvend worden aangeboden door twee verschillende organisaties?
Wat zijn de mogelijkheden voor harmonisatie?

ACTIE:

- onderzoeken mogelijkheden harmonisatie vanaf 2024
(2023 Q1 en Q2)

RESULTAAT:

- afspraken met organisaties over uitvoering VoorleesExpress / Voorleesproject vanaf 2024
(2023 Q3)

3.4 Verteltassen

In deelgebied Langedijk maken kinderopvanglocaties en basisscholen gebruik van Verteltassen. De verteltas is een tas met een schat aan aantrekkelijke materialen die op verschillende manieren door ouders thuis gebruikt kunnen worden. Het doel van de Verteltassen is op speelse wijze de woordenschat, het taalbegrip en het taalgebruik van kinderen en ouders te bevorderen. Een prentenboek en een daaraan gekoppeld informatief boek vormen de basis van de Verteltas. Hieraan wordt spelmateriaal toegevoegd, passend bij het prentenboek, dat de taalontwikkeling en het leesplezier van het kind stimuleert. De Verteltassen worden uitgeleend aan ouders en rouleren langs de kinderopvang- en schoollocaties in deelgebied Langedijk.

FOCUS:

- Hoe verhoudt het aanbod van de Verteltassen zich tot de VE-programma's op de VE-locaties en het aanbod van BoekStart in de kinderopvang van de bibliotheek? Wat is de meerwaarde?
- Hoe verhouden de overige activiteiten ouderbetrokkenheid zich tot elkaar? Hoe ziet de samenwerking en verbinding tussen de activiteiten er uit? Is er overlap in bereik doelgroep? Welke gezinnen worden wel/niet bereikt?

ACTIE:

- onderzoeken meerwaarde Verteltassen ten opzichte van overig aanbod gericht op VE en leesplezier, leesstimulering
- evalueren totaal aanbod ouderbetrokkenheid op bereik, resultaten en onderlinge samenwerking
(2023 Q3)
(2024 Q2, Q3 en Q4)

RESULTAAT:

- zicht op meerwaarde Verteltassen
- collegevoorstel met onderbouwing voor wel/niet voortzetten financiering uit gemeentelijke OAB middelen vanaf 2024 voor de Verteltassen
- zicht op bereik aanbod activiteiten ouderbetrokkenheid en onderlinge verbinding / samenwerking
(2023 Q3 en Q4)
(2025 Q1)

4 Thema - Gezamenlijke scholing / deskundigheidsbevordering

Naast de wettelijke taken kunnen gemeenten ook samenwerken met peuter- en kinderopvangorganisaties, en basisscholen om te komen tot een verdere ontwikkeling en versterking van de activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden. In Dijk en Waard krijgt dit concreet vorm in gezamenlijke deskundigheidsbevordering.

4.1 Gezamenlijke bijeenkomst Het Jonge Kind

Jaarlijks wordt er in gemeente Dijk en Waard een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd voor professionals werkzaam rondom het jonge kind (0 tot 6 jaar). Een gastspreker wordt uitgenodigd om een actueel thema te belichten en hier met de zaal het gesprek over aan te gaan. Het doel van de bijeenkomst is tweeledig: informatie en kennis vergaren over een specifiek thema, en ontmoeting en kennismaking. Jaarlijks nemen ongeveer 100 professionals uit onderwijs, kinderopvang en andere maatschappelijke organisaties deel aan de bijeenkomst. De bijeenkomst wordt georganiseerd door het samenwerkingsverband ppo NK in samenwerking met de basisscholen en kinderopvangorganisaties uit Dijk en Waard, en de gemeente Dijk en Waard. De kosten voor de bijeenkomst worden gezamenlijk gedragen door het samenwerkingsverband en de gemeente.

4.2 Gezamenlijke scholing voor- en vroegschool

Vanuit de gezamenlijke bijeenkomsten van Het Jonge Kind komt de behoefte om op bepaalde thema's ook gezamenlijke scholing te organiseren. Concreet betekent dit dat pedagogisch medewerkers uit de kinderopvang en leerkrachten van groep 1 en 2 van het basisonderwijs deelnemen aan dezelfde scholing. Het doel van de gezamenlijke scholing is het verbeteren van de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool. De gezamenlijke scholing wordt bekostigd uit de gemeentelijke OAB middelen.

5 Thema - Monitoring en evaluatie

Op basis van artikel 160 van de Wet op het primair onderwijs zijn gemeenten en schoolbesturen verplicht afspraken te maken over de resultaten van voegschoolse educatie, de zogenoemde resultaatafspraken. De resultaatafspraken bieden de mogelijkheid voor gemeenten om een gesprek aan te gaan over de invulling van de voegschoolse educatie.

5.1 Ondersteuningstraject resultaatafspraken en kwaliteit VVE

De gemeente Dijk en Waard heeft onderzoeks- en adviesbureau Sardes de opdracht verstrekt voor een ondersteuningstraject gericht op:

- het herijken van de resultaatafspraken voor- en voegschoolse educatie (VVE); en
- het in kaart brengen van de kwaliteit van de voor- en voegschoolse educatie in Dijk en Waard middels een lokale monitor.

NB: hoewel het maken van resultaatafspraken voor de voerschoolse educatie geen wettelijke verplichting is, heeft Dijk en Waard ervoor gekozen om resultaatafspraken vast te leggen voor zowel de voor- als voor de voegschoolse educatie

De vraag van de gemeente komt voort uit het feit dat de huidige resultaatafspraken van de voormalige gemeente Langedijk en Heerhugowaard verouderd zijn. Deze dateren uit 2017. Daarnaast zijn de resultaatafspraken per deelgebied verschillend en moeten deze dus nog worden geharmoniseerd. Het vastleggen van resultaatafspraken is een wettelijk verplicht onderdeel van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. De start van de nieuwe OAB periode 2023-2026 is een natuurlijk moment om de oude resultaatafspraken te herijken en opnieuw vast te leggen voor Dijk en Waard.

Resultaatafspraken zijn afspraken tussen gemeenten en schoolbesturen (en eventueel kinderopvangorganisaties) over de gewenste ontwikkelingsresultaten van doelgroepkinderen. Door ontwikkelingsgegevens over doelgroepkinderen te verzamelen en te analyseren, kan antwoord worden gegeven op de vraag in hoeverre het lukt om in de voor- en voegschoolse periode eventuele achterstanden in te lopen. Echter, niet de verzamelde gegevens, maar de kwaliteitsdialoog is het doel van de resultaatafspraken. Jaarlijks met de betrokken partners het gesprek aangaan over de resultaten, de kwaliteit, het beleid en de uitvoering daarvan. Dijk en Waard wil dit gesprek op een meer gestructureerde en uniforme wijze kunnen voeren met de partners. Om dit te kunnen doen, is zicht nodig op de kwaliteit van vve.

Hoewel de gemeente Dijk en Waard wel gegevens ontvangt over de kwaliteit van vve, onder meer via de subsidieverantwoordingsverslagen van de kinderopvangorganisaties en de inspectierapporten van de GGD, heeft de gemeente geen totaalbeeld van de kwaliteit van vve in Dijk en Waard. Middels de subsidieverantwoording wordt door de kinderopvangorganisaties wel verslag gedaan van bijvoorbeeld het bereik, de kwaliteit en resultaten van vve per VE-locatie, maar de gegevens zijn onderling niet te vergelijken. Om deze reden heeft de gemeente Sardes gevraagd de kwaliteit van VVE in Dijk en Waard in beeld te brengen. Hiervoor is het eerst noodzakelijk dat er gemeentebrede VVE-kwaliteitskenmerken worden geformuleerd. Met ondersteuning van Sardes wordt een lokaal VVE-kwaliteitskader bepaald en in kaart gebracht welke inspanningen nodig zijn van gemeente, onderwijs en kinderopvang om de vve in Dijk en Waard op het gewenste kwaliteitsniveau te houden (of naartoe brengen). Vervolgens kan de gemeente de voortgang jaarlijks zelf in de gaten houden middels een lokale monitor, welke door Sardes aan het einde van het ondersteuningstraject wordt opgeleverd.

Samengevat bestaat het ondersteuningstraject van Sardes uit drie modules:

1. Resultaatafspraken

- herijking van de resultaatafspraken
- schetsen inhoudelijke kaders
- maken afspraken over de gegevensverzameling
- vastleggen resultaatafspraken

2. VVE-kwaliteit

- definiëren thema's kwaliteitsafspraken
- formuleren concrete vve-kwaliteitsafspraken

3. Monitoring

- Evalueren resultaatafspraken
- Evalueren vve-kwaliteitsafspraken
- Ontwikkelen uniforme inhoudelijke verslaglegging voor gemeente

In december 2022 heeft een startgesprek plaatsgevonden met Sardes over het ondersteuningstraject. Een vertegenwoordiging van de besturen van het basisonderwijs en de kinderopvang in Dijk en Waard, evenals van het samenwerkingsverband ppo NK was aanwezig bij dit startgesprek en is ook betrokken geweest bij de invulling van het ondersteuningstraject. Het ondersteuningstraject zal in eind 2023 zijn afgerond.

FOCUS:

- Resultaatafspraken voor- en voerschoolse educatie vastleggen voor Dijk en Waard. Niet alleen om te voldoen aan de wettelijke verplichting, maar met het doel om, op basis van de verzamelde gegevens, met onderwijs en kinderopvang jaarlijks het gesprek aan te gaan over de VVE-kwaliteit en het beleid.
- Inzicht krijgen in de kwaliteit van VVE in Dijk en Waard. Wat is de status van de kwaliteit van VVE in Dijk en Waard?

ACTIE:

- doorlopen 3 modules van het ondersteuningstraject van Sardes
- vastleggen procedure voor evaluatie en monitoring (lokale monitor Sardes)
- opnemen jaarlijkse subsidieverantwoording VE-peuteropvang in procedure voor evaluatie en monitoring (lokale monitor Sardes)
- informeren college over resultaat ondersteuningstraject, waaronder de status van de VVE-kwaliteit in Dijk en Waard

(2023 Q1, Q2 en Q3)

RESULTAAT:

- informatienota college met zicht op kwaliteit vve in Dijk en Waard
- vastgelegde procedure voor evaluatie en monitoring (lokale monitor ontwikkeld door Sardes)
- de subsidieverantwoording voor VE-peuteropvang maakt onderdeel uit van de lokale monitor

(2024 Q1)